

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Víta Kaňkovského, Jana Bartoška a Jaroslava Zavadila na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 935)

Vláda na své schůzi dne 7. listopadu 2016 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyjádřila k tomuto návrhu **neutrální stanovisko**, přičemž zároveň upozorňuje na některé níže uvedené připomínky k tomuto návrhu zákona, které doporučuje v dalším legislativním procesu zohlednit.

1. Vláda upozorňuje, že v současné době je Ministerstvem práce a sociálních věcí připravována analýza účinnosti zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, která by směřovala k získání poznatků o plnění jeho účelu v podobě zmírňování sociálních důsledků zdravotního postižení a napomáhání sociálnímu začleňování, přičemž jedním z jejich předběžných závěrů je návrh na rozdělení příspěvku na zvláštní pomůcku na více dávek. Analýza by měla být dokončena do konce letošního roku a v návaznosti na ni bude zpracována analýza mapující okruh zdravotních stavů zakládajících nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku, včetně rozsahu a způsobu jejich hodnocení, přičemž výstupy z tohoto projektu by mohly být využity jako podklad pro případnou úpravu, resp. rozšíření dávkové pomoci osobám se zdravotním postižením.
2. Mimo výše uvedenou obecnou připomínku má vláda k jednotlivým dílčím řešením obsaženým v návrhu zákona tyto připomínky:
 - a) Nelze souhlasit s tím, aby výše příspěvku na mobilitu byla vázána na držení průkazu osoby se zdravotním postižením (dále jen „OZP“), označeného symbolem ZTP nebo ZTP/P. Tato podmínka byla stanovena v § 6 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb.,

o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění účinném do 31. prosince 2014, kdy nárok na samotný příspěvek měla osoba, která byla držitelem průkazu OZP s označením ZTP nebo ZTP/P. Uvedená podmínka se však ukázala být naprosto nevyhovující, neboť řada oprávněných osob si například vzhledem k závažnému zdravotnímu stavu nemohla vyzvednout průkaz OZP hned po vydání rozhodnutí, takže tyto osoby nemohly hned po přiznání nároku na průkaz OZP čerpat také další benefity, které se k přiznanému nároku na průkaz OZP s označením ZTP nebo ZTP/P vážou; z těchto důvodů byla uvedená úprava příspěvku změněna tak, že podmínkou vzniku nároku na příspěvek na mobilitu je, že jde o osobu, která má nárok na průkaz OZP s označením ZTP nebo ZTP/P. V souvislosti s tím vláda upozorňuje na skutečnost, že návrh ponechává tuto úpravu § 6 odst. 1 zákona nezměněnu, což je v rozporu s navrhovaným zněním ustanovení § 7. Nárok na dávku by totiž vznikl již v době nároku na průkaz, ale výše dávky, tj. odvozeně i její výplata, je podle návrhu podmíněna až držením průkazu.

- b) Návrh zákona rozšiřuje okruh osob s nárokem na zvláštní pomůcku o vybrané nepříznivé zdravotní stavy interního charakteru, čímž dochází k zásadní změně koncepce cílové skupiny příjemců příspěvku na zvláštní pomůcku, aniž jsou uvedeny finanční dopady návrhu a dopady změny právní úpravy na počty nových klientů – osob se zdravotním postižením. Vláda v této souvislosti upozorňuje, že finanční dopady navrhované změny nelze ani odhadnout, neboť v návrhu zákona není nijak blíže konkretizováno, na jaké položky uvedené v příloze k vyhlášce č. 388/2011 Sb. by mělo být přispíváno.
- c) Vláda upozorňuje, že nepojistnou sociální dávkou financovanou v rámci široké solidarity ze státního rozpočtu není důvodné přispívat na finančně nákladná řešení v situacích, kdy se nabízí jiné plně odpovídající řešení. Takové řešení samozřejmě musí respektovat nejen stavební uzpůsobení nemovitosti, ale zejména též schopnosti a možnosti daných osob a jejich rodin.
- d) Návrh zcela mění fungující způsob stanovení výše příspěvku na zvláštní pomůcku, a to s významnými fiskálními dopady. Příspěvek na zvláštní pomůcku v ceně do 24 000 Kč se podle současné právní úpravy poskytuje, pokud je příjem osoby či společně posuzovaných osob nižší než osminásobek životního minima jednotlivce či společně posuzovaných osob. V případě jednotlivců (osob bez společně posuzovaných osob) jde aktuálně o čistý příjem 27 280 Kč, nicméně většina osob žije s dalšími společně posuzovanými osobami, tudíž jde o částky řádově vyšší. V návrhu

obsažený limit dvanáctinásobku životního minima jednotlivce znamená čistý příjem osoby se zdravotním postižením 40 920 Kč (příjem společně posuzovaných osob nemá být hodnocen). Tak by se příspěvek na zvláštní pomůcku stal podle názoru vlády v zásadě „automatickou dávkou“ a vzhledem k navrhovanému snížení hranice ceny zvláštních pomůcek, na něž se příspěvek poskytne, na 8 000 Kč je otázkou, zda má být nepojistnou dávkou přispíváno na pořízení finančně málo náročných pomůcek i osobám, které mají dostatečné příjmy velmi výrazně přesahující příjmy průměrné. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením umožňuje reagovat na individuálně specifickou situaci každého žadatele a přispět i na pomůcku v ceně do 24 000 Kč i osobám s vyššími příjmy, zejména pořizují-li více pomůcek v určitém časovém úseku, což by navržená úprava neumožňovala.

- e) Pokud jde o způsob stanovení výše příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla, je v předloženém návrhu zákona navrženo zrušit diferenciaci výše dávky podle důvodu a četnosti dopravy osoby se zdravotním postižením a dále podle příjmu osoby (společně posuzovaných osob) a jejich celkových sociálních a majetkových poměrů, čímž se dávce přiznává do značné míry odškodňovací charakter. Navrhovaná úprava přibližuje stanovení výše dávky v případě vozidla dalším pomůckám a výše příspěvku se má stanovit tak, aby spoluúčast osoby činila 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny motorového vozidla. V této souvislosti však vláda upozorňuje, že podle poznatků z praxe se předpokládané ceny motorového vozidla uváděné v žádostech a ceny vozidel skutečně pořízených často významně liší a navrhovaná úprava by tak mohla být i v neprospěch řady osob se zdravotním postižením. Motorové vozidlo jako pomůcka má svá specifika, na což reaguje platná úprava § 9 odst. 10 i § 10 odst. 5 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Návrh zákona v podstatě považuje vozidlo za pomůcku charakterem stejnou, jako jsou ostatní, ale má-li být motorové vozidlo vnímáno stejně jako ostatní pomůcky, pak by však mělo být požadováno, aby šlo o vozidlo v základním provedení, které osobě vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení plně vyhovuje a splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Uvedenou změnu nicméně návrh zákona neobsahuje. Vláda zároveň připomíná, že předložený návrh znamená plošnou, tedy automatickou výši dávky, neboť příspěvek má vždy činit 200 000 Kč u vozidel o celkové doložené ceně 220 000 Kč a vyšší.